

ARGIA

ZERUUKO

★ ★ ★ 1964 - Epailak 15 - ASTEKARIA - XXVII'garren urtea - 54'garren Zenbakia ★ ★ ★

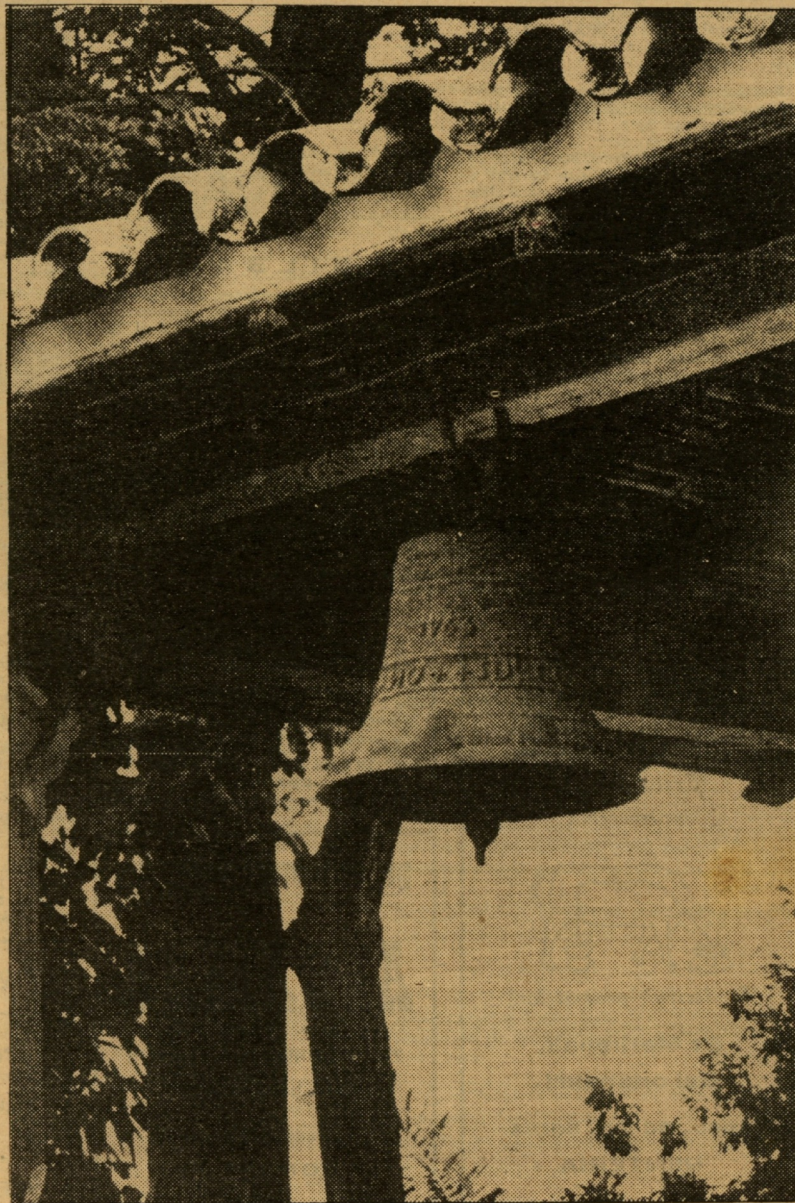
VENEZUELA

LENDAKARI BERRIAK GURETZAT
EGINDAKO DEKLARAZIOAK

Venezuela'ko Ki-
rolaren erregiña
euskalduna da.
Begoña Meabe

Ugalde'tar Martin'en
azkeneko liburua

(Ikusi 4'garren eta 5'garren orrialdeak)

Donosti'ko AGORA'k erderaz eta euskerazko sariketak sortu dizkigu aurtengo.Euskerazko Sariketa, Nobela La burrentzako asmatu du. Onela dira baldintzak,kondizionak:

- 1.ª—Saria, 25.000 pezetakoa izango da.
- 2.ª—Nobela berria atera bear da; ez itzulila edo besterenetik artua.
- 3.ª—Agora'k alegiñak egingo ditu,merexi duten nobelak argitaldu ditezten.
- 4.ª—Mailkoak,nobela guziak kaxkartzat jo litzaketeta sari gabe utzi.Ori gerta ba-ledi, aurtengo sari-dirua urrengo urtekoari ezarriko zaio.
- 5.ª—Nobelak, Victor Pradera, 10-Donostia, zuzenbidera bialdu bearko dira,gaiñean au jarrita: "Para el Premio Guipúzkoa de novela corta". Bi kopia bialdu.

Euskerazko Nobelaren saria

Arrantzarako mugak erabakiak

- 6.ª—Lan guziak bere egillearen izena agirian eta zeatz ekarriko dute.
- 7.ª—Mailkoen erabakia,ezingo da atzera bota;eta Garagar illean jakin-araziko da.
- 8.ª—Edozer zalanza edo duda, Agora'k garbituko du.

Ederki iruditzen zaigu sari au; baiña bere akatsak ba-ditu.Len-bizi,zergatik orrenbesteko aldean erderazko ta euskerazko sarietan? Bigarren,zergatik jarri bear dira izenak agirian?

Irugarren,zergatik utzi diteke euskerazko nobela saririk gabe,ta erderazkoa ez?

Agora'k biotzak irabazteko,beste jokarea bat izan bear du euskaldunok.

LONDRES'EN ARRANTZARAKO MUGAK ERABAKI DITUZTE

Aspaldi ari dira errietan arrantzarako mugak erabaki nairikan. Azkenengo saloa Londres'en bildudan Konferentzian egin dute oratarako.Erri bakoitzaren itxas-saila, amabost millatara zabaltzea eraba-

ki da.Lurretik lenengo iru milla izango da erri bakoitzaren menpean dagoen itxas-saila.Beste sei milla itxas kanpora artuko ditu erri bakoitzak bere aldeko itxasoan berak bakarrik arrantzen egiteko. Beraz,beste errietakoak,lurretik be-deratz milla barruan ezingo dute arrantzan egin.Beste sei millatan erri bakoitzak beste erriekin itunben eta erabakiak artuko ditu bakoitzari dagokionez neurtzeko erbestekoen eskubideak.Andik kanpora edozeinen itxaso-saila izango da.

Islandia,Noruega ta Dinamarka'k beren botoa kontra bota zuten.Españia, Frantzi, Alemania, Italia ta Holanda'k alde bota zuten beren erabakia.Islandia kontra dalarik ere ere,erabaki olek aurrera eramane al-izango dirala uste da.

Gure orriak Venezuela'ri opaltzean, Euskalerra ta nazio onen artean izan dan bi-tartekotasuna erakusteko, argazkian agertzen dan kampaia aukeratu degu. Gure Erriak lokarri estuak izan ditu Venezuela'kin.

Kanpai au Caracas'ko G. L. puzkoana Kompañiak bere langilleak deltzeko erabiltzen zuana da. 1763 urtea duaka bere biran. Venezuela'n atsegiñez erakusten dute. Guaira deritzan erri inguruan dago On Juan Diaz zanaren azien-dan.

NAPARROA

BAZTAN ALDETIK

ABESLARIAK

Goanden igande Martxoaren leenian ospatu zen Iruñeko «Teatro Gayerre»ko salan Nafarroako «Ochote» izeneko kantarien, txapelketa. Bortz kantari talde arizanak dira eta bakotzak iru abesti kantatu bearrak zituzten, bat denendako berdina (Amar di-rade Mandamenduak) eta bertze bi kantak talde ba kotxaren aukeran. Juradoak olaxe erabaki du ausia:

Lenbizikoak. Iruñeko «IRUÑAKO» Bigarrenak. Elizondoko «OTSEDER» Irugarrenak. Oliteko «ERRIBERRI» Laugarrenak. Kabanillasko «LOS RIBEROS»

Bortzgarrenak. Zaragozako «Hogar Navarro»ko «ZORTZI LAGUNAK»

«Gayerre» bete bete yendez eta denak bozkarioa nabari esku-zarta beroak egin baitzizuten kanta rien ohoretan. Besta untan Donostiko «Goizaldi»ko dantzariak ere aritu ziren euskal dantza poli tenetagoag erakutsiz; donostiarrak txalo ederrak entzun zituzten. Baita ere Iruñeko «Maitasun» izeneko neskatzen «Ochoteak» kantaldi eder bat egin zuen, neskatx iruñarrak gorki ongi arizanak dira Zorionak «Ochote» txapeldunari eta gure goresmen beroenak Elizondoko kantariari eta beren buruz ja Eraso jaunari goi mallara-ño igen baitute Baztango izena. Orai Nafarroako obereenak, «IRUÑAKO» ta «OTSEDER» ari bearrak dira Bilbaon Euskalerriko Txapelketa Nagusian. Suerte on bat izan dela.

XABIER

Urtero bezala Nafarroako neska ta mutil gazteak izanak dira Xabier, en gure Frantzisko Sainduari Agurtzera. Martxoaren le-

La Fandería, S. A.

Eratu gabeko
pentsoarekin

Fanderiko pensoarekin

Ez Merkenak,
Bai onenak!!!

Apdo., 36 Tel. 56134

RENTERIA

enian 20.000 neskatx napartarrek egin zuen billaldia oñez Zangotatik Xabier, eraño eta ondoko igande berte ainbertze egin dute Nafarroako mutil gazteak, oien artean Urdazuriko amar mutil gazte euskaldun beren eritrik Xabier, eraño oñez etorriak 130 kilometroko bidea eginik. Oitoitzak eta elizkizunak unigarrriak izan omen dira, debozio ta kristau zaletasun aundiarekin. Gure saindu nappar euskaldunak atsegin aundiarekin ikusi izanen ditu bere Erresuma zaharreko umeak bere aitzinean eta segurki dakigu zerutik lagunduko gaituela; baño ainbertze mila nappar gazteen artean zenbatek erreztatu ote zioten Aitagurea eskuaraz? Zer aldakuntzak Frantzisko Sainduaren denboretatik, ordutik nola erdaldundu zaigun Nafarroako Erresuma.

Errezatu dezaigun beti gure Sainduari berak dakien ta maite duen mintzairan.

Aita Garaztarra
Ama Baztandarra
Eskualdun garbia
Zeren zen Nafarra
Gora gora Saindu aundia
Otoi beira Eskualerria.

M. I.

BIZKAIA

BILBAO

Otsalla, 23.—Gaur goizean, Santiago Apostol'eko saloi ederrean, 1.500 entzuleen aurrean, txistu konziertoa izan da. Boni Fernandez zuzendari ebela, batu ziran 50 txistulari, Bilbao ta inguruetako erriakotak. Aisi ziran «Agur Jaunak» joaz eta amaitu eben «Gernika'ko Arbola» gaz, biak entzule guztiak itik zutunik entzunda. Bien bitartean, pieza eder asko, euren artean bi gaxtak, banda bik joak (Bilbao ta Portugalete'koak), eta beste bi barriak, urte azken oneitan lenengo sariak jarriak. Onek izan ziran «Otxandio» zortzikoa ta «Alta Bilbo» biribilketa. Euren egilleak, Antolin Mendizabal eta Andres Ordorica, bertan egozan eta txaloak artu ebezan.

Otsalla, 23.—Gaur arratsaldean batu da Euskal Abestiaren Sarietako Juradoa. Batzar onetan artu dabez 4 abesti, eta orain

ARANZADI'tar J. M.

Era guzietako seguroak

Barzelona'ko «LA CATALANA»
Seguroetako ordezkaria Gipuzkoan

San Marcial, 33 enle. - Urrutizkiña 19226
DONOSTIA

OIAL BIKAIN BERRI ERAKUSTEGIA

ALDAMAR

ZUZENBIDEA: ALDAMAR, 2

(Reina Regente ertzean)

Urrutizkiña 1-54-65

DONOSTIA

orfeoi bateri emongo yakez ikasteko. Esan daigun epaikarien lana luze ta gogorra izan dala: 37 abesti, 6 abotsetara gertauak, bialdu ziran Sarietako onetara. Guztiak ondo ikustea ezta gauza erreza izan.

Epalla, 5.—Euskal dantza talden jakyk ikusle asko erotan dabez. Orain egun batzuk, Club Kai-Alde'k antolatuta, etorri ziran Arriaga Antzokira Donostia'ko «Goizaldi» taldea. Igande goiza baten euki eben jaya ta aurreko eguenatik sarrera guztiak salduta egozan.

Gaur, arratsalde ta gabea, Arriaga antzoki bertan, Bilbao'ko «Gaztedi» taldeak euki dau jaya. Emen bardin jazo da: aurretik, sarrera guztiak salduta. «Gaztedi»k ondo merzia dauka bere izen andia, gaur argiro erakutsi daukun lez. Txalo luze ta beroak artu dabez dantzariak, baita Elizegi anayak (dulzaineroak), txistulariak eta «San Anton» orfeoiak agetariak.

Epalla, 5.—Joan dan larunbatean amaitu dira Bilbao'n euskerazko misioak. Garizuma onetan iru eleizetan izan dira: Jesuiten Residencia, Indautxu'ko Karmen'en eta San Juan'en. Iruretan, izlari onak eta entzuleak ugari, igaz baño geyago, beintzat Indautxu'n. Mezak izan ziran larunbata arratsaldetan eta abestu zana Belloc'eko Benediktinoena izan da.

Barri bat bilbotar euskaldunai: illa guztian, Indautxu'ko Jesuiten eleizan izaten da euskerazko meza, arratsaldeko 8,30'tan. Epallako lenengo barikutik aurrera, abestuko dan meza izango da Belloc'ekoa. Misioetako mezatan jazo dan lez, uste dogu emen be gizon eta emakume guztiak abestuko dabela gogoz meza eder au.

GIPUZKOA

ORIO

GARIZUMA

Badijakugu aurrera. Egunero illuntzetan gende puskatxo bat izaten da Gurutz Bideetan.

Larunbata illuntze ta jai arratsalde-illuntzetan, Zine Parrokialan ikusten dituzte arrantzale, ume, neska ta mutil gazteak filma guztiz eder t'atseginak.

Era ontan ikusiak ditugu: «Tarzan de los Monos», «Parrihs», «Helena de Troya», eta azkenik «Guerra y paz». Lerru abek agertzen diraneako ikusiak izango ditugu: «El Cid», «Escala en Tokio», «Goliat contra gigantes», «Horizontes azules» eta «El último Vikingo».

ONDARTZAKO FOOT BALL

Zarauzko Equipo «INURRITZAREN» aurka jokatu, eta atera da Orio irabazle 3-0. Onek du izena «TOKI ALAY». Beraz gelditu da klasifikatuta azkeneko jokatu aldiya egiteko Zarauzko «CHUSS» Equipo'rekin.

AURTUXA ZERURA

Atsekabez betiak daude Madrid'en Don Ignacio Iturain eta bere emazte Doña Julita Gómez de Madrazo, seme jayo berriya ill zakotelako.

ERAMAN-EKARRI'RAKO AGENCIA

Transportes ALE

Euskal eta erdal erri guztirako

Iparraguirre, 9 DONOSTIA

Eraman zazute pazienzi aundi batez jantzirik.

OCHOTES

Erri ontan badegu «ZORTZIKO» bikaiñ bat asperu gabe lanian aridiranak, eta agertzen diran leku guztietan ots aundiya ateratzen dutenak. Azkeneko Victoria Eugenia, Donostiko antzerki Cine-Teatro'an bere biziko txalok jaso zituzten, eta ori dala ta, badituzte diak beste leku geiogatian abesteko. Gure iritzira, gogotik lagun egiñ biar genioke.

ITALIATIK

Bere arrai gazitzeko zer ikusiak erabakita, itzuli da Genova'tik On Eugenio Azcue, be-riro indar berriz lanian asteko asmuarekin.

URTIK

Luciano Arregui, Carmen Achega, María del Carmen Arregui, José Lucas Gañan, Eusebio Solaverrieta Beldarra inumetxak, Juan Azcue Azcue errantzaliak, eta María Eva Ondozábal Beraeche nixka politikak. Zorionak.

BADIJUAZ

Soldadutza betetzera: Gregorio Zaldúa Albizu, Grupo F. R. Melilla N. 2; Jose Urbie-ta Lizaso, Batallón Las Palmas 111-Canarias; Nicolás Tamayo Paquito, Grupo Tractores Ifni; Domingo San Sebastian Larrañaga. Batallón Transmisiones, Sahara. ¡Zuek ikusiko dituzte bazterrak!

MUTRIKU

GOGO JARDUNAK

Igaro dan astean Gogojardun edo ejer-zizioak egin ziran gure eliza-nagusian Jesus'en Biotaren billerak eta jende aundia bildu zan; jakina, nai ainbeste ez, bada garaia ere ez det uste aifi egokia danik, arrantzaleak ere beren eguin beartetara juan bear-ta, ifiola ere ezin Gogojardumetara etorri. Igan benetan etzala garaia nai bezela-Ostikolariak.—Gure Ostikolariak mardul jo kua.

katu zuten eta Azpeitin garalle irten ziran; 3 ta utsarekin pozik etorri ziran gure gazteak. Azken igande onetan jokatu bear zuten Aloña-mendi'ren aurka bañon ez dakigu nola irtingo duten.

Irabaziko ote dute a la berdin gueldi-tuko ote dira, ala galdu eguingo ote dute?

JAOTZAK

Semetxo bat izandu Domingo Uranga'ren emazteak eta jarri diote bere izena: Angel Maria.

Baita Gregorio Arreitunandianarenak ere beste seme bat ezarririk Gregorio izena. Zorionak.

Gure Arrantzaleak.—Gure arrantzaleak arral gutxi arapatzen dute eta jakina trixte xamar dabilta. Oraindik baiña goiza da ta etorriko da antxoak.

Itxas Aurre

Oyal s. a.

Oyal eta eforru almazena

Paregabeko ta bikaiñenak

Telefonia 14304

Garibay, 4

DONOSTIA

GURELESA

GIPUZKOA'KO TA NAPARROA'KO ESNE ONENAKIN GERTUTAKO ESNEKIAK: ESNE PASTERIZATUA, ESNE SOILLA, ESNE-AUTSA, ESNE-GAÑA, GURINA TA ABAR. EGUNGO EGUNEAN, LURBIRA OSOKO ERRI AUERRERATU GUZIETAN, ONELAKO ESNE TA ESNEKIAK BAKARRIK ERABILTZEN DIRA

GURELESA

“FUNCOR” S. C. I.

Benetako baserritarrek bear dituzten MAKINAK:

BIRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

Europa'ko aurrerakizuni'k onenak, emengo nekazarientzat.

Adi ta oroi ezazu.

“FUNCOR”

AZKAR BEZIN ONDO

ELORRIO

Vizcaya 114

A stylized line drawing of a person riding a horse, holding a long staff or pole. The drawing is simple and abstract, with the rider's head and the horse's head represented by basic shapes. The rider is holding a long staff or pole that extends upwards and to the right. The horse is depicted in profile, facing right, with its legs and tail suggested by simple lines. The overall style is minimalist and graphic.

IKUSMIRAK

Eguneroko gaietatik

GANDHI

Gandhiren izena beñere baño geiago entzuten da gaur. Geroztza zuztar aundiagoak botatzen ari bai dira bere ideiak. Bai politika barrutian eta bai erlijio esparruan oso sonatua degu Gandhi ori. Indiarra zan berez.

Izara luzea soñean, anteju txiki boro-billak begietan, ille-izpi bakan batzuek buruan, Gorputz txikikoa eta me, erruz.

Auxen degu Ganrhi, «Mahatma» deitzen dioten ori. Bere barau edo «huelgas de hambre» diralako oiek oso ezagunak egiten zaizkigu. Baño gaur beste alderdi batetik begiratu bear diogu: erlijio aldetik, alegia.

Ona emen bere erlijio-iritzia: «Jainkoa egi-oso da. Guk ez dauka-gu, ordea, egi-osoan dan bezela eta alderdi danetik ezagutzerik. Ezin ginezke egi-osoaren jabe izan, egi orren printza edo txinpart batena baizik.

Erlijio bakoitzak txinpart oietako bat bakarrik eraskuten du.

Orregatik —dio Gandhik— ez dagola Egi-osoaren jabe bakarra dan erlijiorik, egi-guztia daukan erlijiorik. Ez dago erlijio on eta txarrik. Erlijio danak ere onak dira. Denak jainkoaren atzetik dabil.

Erlijio danak berdiñak dira, ez da bata besteak baño ohea eta jatorragoa. Danan artean daukate Egi-oso. Banaka zati bat bakoitzak. Ez dute alkar galdu bear, alkarri lagundu baño.

Erlijio batek ezin lezake beste bat zanpatu eta begitan artu, aintzakotzat eta lagun baizik.

Txar egiten digutenei, on egiñaz erantzun.

Bakoitzak bere erlijioari eutsi bear dio baño besteena errespetatuaz.

Indarrak ez du balio erlijio gauzetan. Indarrezko erlijioa gezurrezko erlijioa baita.

Erlijio guztiak bat dira. Danak berdiñak, egizkoak eta onak: Jainko bat ikusteko era asko».

Idea abek politik izan-arren ez dira katoliko batentzat egiten diranak. Egizko erlijio bakarra eta Egi-Osoaren jabe dan erlijio bakarra gurea baita.

Okordio

EPALLA

Epalla da eta, itzartzen ari da bizia, dana, berpizten; zelaietako intzean zeru garbia, eder-ikara, argiz iantzi eta ernetzen.

Eta, aurreneko lore bioleta txuri-gorriak; aurreneko txori txindor eta, zozo bikote, adar arteko orrimin, egada pozgarriak.

Dana dator goi-ikutuz eguzkitara, dana, ler-zori, dana, bai, lenaren gain, —urtero bezela— arnas batean min, gogo-biotzetara, oinbide eta, amets berriak.

Bai, berriro ere eriotza garaituz, aize bigun, epel garbian dana egatu da, bizimin-itxaropentsuz biderik-bide, goiz-gora lainko batean...

Muniategi'tar Sabin

NERE BORDATXOTIK

Idazlearen lana inprentako okerrak narasten dute askotan.

da berriz, ez zerukako ta ez lurrerako gel-inprentako oker ori bertsotan azaltzen baditzen da bertsio ori.

«Zeruko Argia'n», arritzekoa ezstanez, guk nai baño askoz ugariago dabilzt inprentako utsuneak. Eskerrak, irakurleak seiatatik bostetan konturatzen dirala,ta beren gisa zuzentzen dituztela.

Ez nintzan gustora gelditu lengoan Teodoro Mujika'ren bertsoak berez etzuten erre-narekin ikusita. Argitaratu ziranetako bi aspalditan nasketa aunditxoak zeuden. Gaur ez al da olakorik gertatuko.

Era onan jarri zitun zizurkildarrak:

Arrokeri gaizto au ezipada makurtzen, ez gera inoi iz ondo kontuan erortzen nola gauza on danak goitikan datozen, gaitza besterik ezta aragitik sortzen Jauna, erakutsi zuk biotzak jasotzen.

Ainbeste grña gaizto buru ontan dabilzt, illuntzen gaitzutenak makinabat alidz. Gure bordateak bear bandil balitz, ez genduke bizi nai geiago aragiz, bete gaitzazu zure espiritu argiz.

Eztaukat, noski,Zumai'ko goraberak ematen nekatu bearrik.

Egun askotxo igaro dira kintapeko mutil gazte bik erri artan arrijasotze neurteta la-tza izan zutenetik. Nola radioz ala periodikuz, an gertatuaren berri zeatz eman nun bere garaian.

«Endañeta» gaztea, itziartarra, errez nagusitu zitzaion Sarasola astiasuarrari,amar arruako arri kubioarekin.

Ogeitabat urteko mutiko sendo ta mardula da «Endañeta»; larogaitamalaui kilo piztzen ditu.

Ba.da indarra ta gatza mutiko onen gerri

IKUSKETAK

LA MUCHACHA QUE SABIA DEMASIADO

Erroma urian du gertaera filmak, «suspense» deritzaionetako. Artarako, bildurra sortzeko erabiltzen diran jokapide guztiak ipiñiak daude. Batzuetan ikaragarriko gertaerak sortzen dira, umore-atalez baliaturik. Ainbeste gogorkeri artean, ba ditu zati ikusgarriak, batez ere Erromako inguruak, aurrez-aurre ditugunean... Bañan ala ere ez da balio aundiko zinta. Mario Bava dakar zuzendari, onekin ari dilarik eta trebe xamar John Saxon, Leticia Roman —xarmagarri—, Valentina Cortess eta Dante di Paolo.

OPERACION CAVIAR

Alemanak aurreratzan ari dira beren zintetan. Auxe datorkigu prantzes-alemanak eragille dirala, bañan azken auek lenengo paperetan. Nolatan ez garrantzirik agertu O. W. Fischer xelebrea, zinemalari aundi au lenengo jokagille baitegu, Eva Bartok aldamenean duela...!

Bankuko enpliatu ingles baten gorabera. Nagusiak Berlin'eruntz bialtzen dute, Bankuaren dokumentu batzuek eramatera... Ta emendik aurrera, gure gizona Gestapo'ren mendean lotzen da bera konturatu gabe, alegia... Ala, ez jakinean —Inglaterra'tik ekarri duen dokumentu-karpetan, oso ondo gordeak bai zetozen beste norbaitek sartutako, ispien berriak—, or degu gure gizona lan auetaz emanik, egoera parregarriak alde guztietan sortuaz...

Berriz Londres'era, an baitakite gizonaren berri, eta Intelligence Service'k, bere kontu artuaz bultza azi diote Berlin'era. Emendik, doixtarrak ixilpeko misio batera Paris'eruntz. Emen D. Bureau'k artzen du bere gain, ustez inglesen ordezkari dala ta artuemanak asten dira.

Bat batean guda, eta guziak alkar engaitzen ariz, umore errexa irailiaz igarotzen da zinta. Esan bearrik ez dago, nolatan ari dan aitatutako O. W. Fischer. Ez dira oso gallenduta ateratzen alemanak zinta onetan. Ba dirudi auek izan dirala lenengoak Hitler'en eginkizuna zapaltzen, saiatu diranak zernai gauzetan. Eta bat auxe degu: parragarrian jarri, umor en batez baliaturik.

Naiz eta gaia eten, bost ajola batzaioite.

Zinta onek ondorengo bat izango du, ala diote bukaeran, eta uste det datorrena ere, ondo artua izango dala.

Berez ez du asko balio, bañan igarotako txolarteak, asko merezi duela esan genezake.

ANTZERKIA

«SEMAFOROS», JOSE LUIS VILLAREJO'REN ANTZERKIA, LENGANO

Onenetakoa bezela agertzen zaigu antzerki egiteetan, José Luis Villarejo auxe. Bere egunean, saritua izan zuen «Tres Juanes Pérez» lanarekin. Eta lengo urtean «Semáforos»'ekin, finalista gelditu zan «Tirso de Molina»'ren sarirako.

Eztenkada zorrotz bat bezela, agertzen zaigu antziñako reglamentu eta idatzitako formulen kontra. Gizonaren baloretasuna ipintzen baitu, ainbeste traba, lege otzari eta biotz gabetasunaren gaitetik. Komisari batean du gertakizuna eta «expediente» dalako oietako bat egiten diote polizi gazte bati, jakifñaren gaitiean baitzegoen zer zan bere eginbearria, paperak eta reglamentuak ematen dioten legea, alegia...

Neska gaztetxo baten lapurkeri txiki bati buruz egiña. Bai, legiak agintzen dio Epaillearen gana ekarri bear duela, bañan gizon-poliziak, ikusiaz neskatxaren errua laguntzen dio zorra biurtzera, jefeari aitatu gabe. Eta emen du onek garrantzitasun berebizikoa...

Gaztetxu onen inguruan dabilztanak, intenzio zitalez josiak, ikusarazten digute Legeak edo berritu edo beintzat aldatu bear dirala. Legerik ezpaitago neskatxa beartu nai dutenen kontra joateko, zorrenen truk. Legeak beintzat laguntza bat eskeiñi dizaiola, umezurtzari... Alaxe, trama errextasan aundiarekin erabiltzen du Villarejo jaunak. Sakontasun aundikoa, lenen-lenengotik sartzen da ikuslearen barrenean, eta bigarren atalean interes guztia lortzen du.

Uste det antzerki bikain baten aurrean gaudela. Eta iraunkorra benetan.

Círculo Cultural eta Ateneo Guipuzcoano'koak egin zuten Villarejo jaun arituz zuzendari bezela. Eta ain lortutako lanaren egilleak izan ziran: María Mercedes Casado, Concepción Momeñe, Marisa Mendizábal andreak, eta Agustín Lizarribar, Iñaki Zabala, Andrés García, Javier Gaztelumendi, José Luis Bollain eta Miguel Miralles jaunak. Zorionak!

TOLARETXIPI X

Danetik nasian

ta besotan. Jasotzale garbi, txukun eta egokirik bada, auxe bat.

Gorputzean ezereñ okerrik eztula, «Endañeta'ren» izena gerora ere entzungo degula derizkiot. nen onenen mallan ezarri ditek dagonerako, ta, datorren urtean soldadu jun bearrekoa da. Gazte guria oraindik,adin edo edadeari begirutzen badiogu.

Erakusteko premirik ezta ondotoxo zendun gordea, begira egon giñan guziok jabetu giñan ordea. Oso gustora utzia dezu Zumai aldean jendea, Kintaz azpiko mutillarentzat iori abildadea!

Bizkarreratzen zuen arria lurrean artu orduko, Iru segundo baño geiago eztitun ortan galduko. Era ontako gazterik asko etzan lenere sortuko, Urrena juten zailona ere ezu ederki artuko.

Edadez gazte arkituarren indarrez dago beteta, Urrengorako beste puskabat gelditu zalo gordeta. Sasoz gañezka ikusten det nik Itziar'ko «Endañeta», Olakoari kontra egiten jaunak, ezta berriketa.

Astifñaldiak emana dago aibat arri zar, aundiri, Ori lanean ikuste utsak sortzen du milla inbiri. Kubiko zarpill, exkin biziak. nai dun eran erabili, Beste gauzarik eztiof ezer: iorrekun kontuz ibili!

Lege berriren bat ba omen da piñua nunal sartzeko erreztasunak ematen dituna. Len aña eragozpen ez omen du arkituko emendik aurrera piñua aldatzeko asmoten danak.

Zerbait eragozpen zan denboran ere bidegageri aundiak egin ziran Euskalerrian, nere iritzi. Orain, eragozpenak kenduta erreztasunak jartzen badira, izer ikusi bear ote degu?

Eztazutela pentsa gero piñuaren kontra. kua naizenik. Ondo dakit eskaldun baserri askotako lasaltasuna piñuak ekarri dula; ondo dakit baserriar asko piñuari esker diruan sartu dirala.

Gauza bakoitzak,ordea,bere tokia bear dula derizkiot.

Elztariaren atzetik edo inguruan oso ondo ematen du erbizkur onak; meza santua ari dala,aldare aurrean, oso itxusi.

Euskalerriako pelotaleku askotan ikusten danak ere negareua ematen du; futbolean jokatzeo artu baituzte protiak.

Terrenu aldaipatsutan, malkarretan eta menditan piñua aldatzea ezterizkiogu gaizki, dirurik urenekoak artatik dagola jakinda. Ba-dakigu ederragoak, apanagoak eta amesarriagoak zirla garai bateko gaztain-tegi, pagadi ta aristegiak.

Bizimoduak,ordea,ba-ditu milla korapillo; gauz eztegu inork «Eizekalte» izan nai.

Toki askotan, ordekarik ederreñak, lurrik emankorrenak, soro-zelaiarik aberatsenak,piñuz estaltia dauda. Baserri asko preso artu ditu piñuak; atariko ateraino irtitzi da gandra oso goian dula.

Nekazaritzaren eta ganadutzaren eriotza dator ontatik. Buruz jokatuta danok bizi gindekna, bat bizitzeko beste danok it bearean gera. izer nai dezute au baño tristean-gorik?

Batek bakarrik irautezkeri beste guziak zulora, Negar garraztak alperrik dira pasa ezkeri denbora. Gure lurralde maltagarri au izer izango da gerora? Piñua oso itxusia da bere tokitik kanpora

Bat nagutitzen bada zeoro besteak ez leizke bizi, Eztaiki nola egon ditek en orren buruzpide gutxi. Mekazaritza ta ganaduak al dan azkarrena utzi, Piñua jaten asiko gera danok biar edo etzi.

Eizmendi'tar Iñaki

EUSKO JOLASEN TXOKOA

Jolasak gogoko izan oi ditugu. Jolasetan gure gogoak atsedaldi zorionekoa artzen du. Jolasak ordea batzuetan, sesioa, alkar ikusi ezina, naspilla ta zikinkerik asko ekartzen duta. Gizonak bere joera grifnatzan dunean ori seguru gertatuko da.

Nik ez dakit zer gertatu dan Polipaso ta Zeberiorena artean. Aurrena egin zuten egundoko apustua. Aspaldian ainbesteko dirutzarik ez da aizkora jokuan balantzari jarri. Berreuna milla peza. Jarri zituzten lenengoz berrogei ta amarna pilla peztak. Otsoillaren bederatziari jarri bear ziran beste berrogei ta amar milla peza. Baña zirudinez etziran Zeberiorenen aldekoak garaiz diru ori jartzera iritzi ta Polipasuren aldekoak irabazitzat jaso zituzten etsaiaren berrogei ta amar milla peztak. Urrengo egunean iritzi ziran Zeberiorenen aldekoak dirua jartzera baña besteak garaia joan zala esan zieten. Pentsatu zer nolako zurrunbilloa ta nasketa sortuko zanan. Apustuaren kondizioen artean batek jartzen zun, bi aldekoak garaiz, instant bat ere luzatu gabe ekarri bearko zuela bere dirua. Bestela apostua galdutzat artu zezakeala. Baña itzez beintzat, bi aldekoak alkar artu omen ziran esanaz, ordu batzuen atzeratzea eta egun batena ere, etzala kontun artzeko gauza izango. Batek edo besteak egin zitekeala. Ta orra nundik nora Zeberiorenen aldekoak, Otsoillaren bederatziari joateko ordez, amarrean joan ziran. Polipa-

soren aldekoak etzuten bestearen etorrera onartu.

Orain nork du arrazoi...? Ni ez nua errenka auetan alde batek edo besteak arrazoi duanik esatera. Oi ez naiz apaille. Batek diona entzun da arek deramakiala errazoi iruditzen zaigu. Besteak dio-na aittuta berriz, aren aldetik dagola. Ori bai, itzak Euskalerrian, beti izan du idatzia añaiko indarra. Euskaldunak bere itzak ezin aldakoratzaz artu ditu. Esana esan ta ez dago idatzi bearrik. Tamala izango litzake itzak bere indarra gure artean galtzea.

Sesio au onelaxe gelditu da. Ez atzera ta ez aurrera. Zeberiorenen aldekoak egundoko miña artu bearra izan dute. Oraindik ere, Polipasoak nai badu, gauza omen dira, prestu omen daude falta diran diruak botatzeko. Bai, berak ez dute atzera egin, ala diote, ta Polipason nai izan ezker, ogei kanaerdiko enborrakin egin zan dema noiznai jokatzeko gertu daude. Polipasok nai badu ere, atzeratzeko edo aurreratzeko epea ematen diote.

Onelaxe dago berriketa au. Naspilla sortu da berririo gure artean. Ez da lenengoa ta ez da azkenekoa izango. Baña beti gauz auk, nazkagarriak eta ingugarrian izaten dira. Gizonak gizon bezela ez baitegu beti jokatzan. Ez nuke orrekin esan nai, emen batek edo besteak ez duanik gizonki jokatu. Baña korapilloa txarra lotu dute ta askatzen badira lanak.

Ettxeberriko Gillermo

Gillermo Albizu 1963 urteko bertso papel sariketa- taren irabazle

Euskal Akademiak bertso papel sari batzuk jarriak dauzka urtero emateko Gipuzkoako Aharro Kaxa Probintziaren laguntasuna dala medio.

Igazko urtearen barruan jarritako zenbait bertso papel aurkeztatu ziran parte artzeko eta Euskal Akademiak juradu bat izendatu zuen iritzia eman zezan: Antonio Arrue, Alfonso Irigoyen, Juan San Martin eta Aita Antonio Zavala

Jesusen Konpañiakoa. Bildu dira eta egin duten batzarrearen ondoren au da ao batez jakinerazi nai dutena:

Lendabiziko saria Gillermo Albizu Tolosa-koari ematea erabaki dutela amala bertso «Txakurkume bati» jarriak dituen papel bategatik. Bi milla peza ta jaso bear duen dirua.

Bigarren, irugarren eta laugarren saria iru bertso papeli ematea, baiña irurak grado berdinan gelditzen dirala bata bestea baiño geiago nabarmendu gabe. Sariak berdindu egin dira eta bakoi-tzak milla peza ta artu bear ditu. Auek dira:

«Zurrutari jarriak» Jesus Lete «Ibaitertz».

«Arantzazuko Amari jarriyak» Manuel Matxain.

«Euskal Erriko oiturak» Sebastian Salaberria.

Bertsolariei jakinerazten zaio aurtan paratutako bertso papelik onenak ere sariak izango dituztela eta animoso agertu bear gendukeala.

ERLOJUTEGI, BITXITEGI,

ZILLARTEGI

LA JOYITA

ALDAMAR, 12 - DONOSTIA

(Brecha ondoan)

1964 Lizardi poesia sariaren oinarriak

Gipuzkoako Aharro Kaxa Probintzialak amar milla pezetako sari bat sortua du urtero emateko Euskaltzaindiaren ardurapean. «Lizardi» poesia saria olerkarien klasean ari diranentzat eta lau poesia sari bertsolarien klase-koentzat ornitzen ditu.

«Lizardi» sariaren oinarriak dira:

1. Bost milla pezetako sari bat emango da ezin zatitu izango dana.
2. Bialtzen diran poesia lanak nai dan bezelako luzeera eta gaia izan dezakete eta bertsotan euskeraz egiñak izan bear dute.
3. Juzgua emango duen juradua Gipuzkoako Aharro Kaxa Probintzialak izendatuko du Euskaltzaindiaren eskabidez lanak bialtzeko epea bukatzen danean.
4. Lanak Euskaltzaindira bialdu bear dira (Ribera, 6 - Bilbao) 1964 maiatzaren 28-a baiño leen. Lema batekin firmatu bear dira eta lemaren giltza sobre itxi batean bialdu.

1964 Urteko poesia sariak bertsolarien klasean ari diranentzat

Gipuzkoako Aharro Kaxa Probintzialak amar milla pezetako sari bat sortua du urtero emateko Euskaltzaindiaren ardurapean. «Lizardi» poesia saria olerkarien klasean ari diranentzat eta lau poesia sari bertsolarien klase-koentzat ornitzen ditu.

Bertsolarien klasean ari diranentzat ipintzen diran poesia sariaren oinarriak dira:

- a) Sariak izango dira: 1. Bi milla peseta; 2. Milla ta bosteun peza; 3. Milla peza; 4. Bosteun peza.
- b) Urtearen barruan argitaratutako bertso papelik onenak sarituko dira. Bertso papel inprimatuaren amar ale bialdu bear dira Euskaltzaindira (Ribera, 6 - Bilbao). Bialtzeko epea urtearen azkenengo egunean bukatzen da.
- d) Gaia libre.
- e) Bertso papela argitaratzen danean eta jakiteko zein dan bertsolari egillearen izena, «Bertso berriyak urliyak jarriyak» edo beste alako zerbait ipiñi bear de aspaldiko oiturari segitua.
- f) Juzgua emango duen juradua Gipuzkoako Aharro Kaxa Probintzialak izen datuko du Euskaltzaindiaren eskabidez.

Euskaltzaindia prestatzen ari da datorren abuzturako euskalzaleen biltzar bat Loiola-n

Orain baiño leen Arantzazu, Bilbo, Eibar eta Donostia-n egin izan dan bezela Euskaltzaindia prestatzen ari da datorren abuztuaren 21, 22 eta 23-rako Euskalzaleen Biltzar bat Loiola-n. Aita Jesuitak beren etxea eskeiñi dute bertan egin dedin. Batzarretan egingo diran izketak gai nagusi ontaz izango dira:

«EUSKAL IRAKURLEAK
GEITZEKO BIDEAK».

a) Euskera etxean.

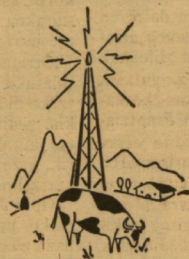
- b) » eskolan.
- d) » radioan.
- e) » aldizkarietan.
- f) » gaurko liturjia berrian.
- g) » teatroan.
- h) Irakurtzen asi berriak diranentzat literatura.

Parte artu nai duten guztiak beren lanen berri Euskaltzaindiari eman bear diote (Ribera, 6 - Bilbao) programan jarriak izan ditezten.

CAJA DE AHORROS MUNICIPAL DE SAN SEBASTIAN

Euskal irratsaioak

BASERRIAREN ALDE

Banen baneko aziyak.
Ongarri ta abonoak.

Belar Zuloat.

Torrelavega'ko Perira joan etorriak.

Baserri, lur-tresnak ta abar.

Erosi edo berritzeko diru aurreratzea.

Televisores "Vanguard"
Central de Materiales Eléctricos
Probintziako komertzio on guzietan salgai

SUIZA'KO TURISMOA (II)

AIENGANDIK IKASI BEARREZKO GAUZA GEIAGO

Suizarren garbitasuna eta txukuntasuna arritzekoa da. Bertako jendearen errespetua ere ezta gutxiagorako. An beti oñezkoeri ematen zaie aurretasuna. Señalatuta egon edo ez egon, kamiñora ateratzen bada oñezkorik, autoak gelditzen dira, oñezkoari pasatzen utzi arte. Emen gutxitan gertatzen dana.

Fabrikak emen baño geiago dira, baña ezta kale zikiñik ikusten, ezta ibai likitsik ere. Errietako WC-ra sartzen bagera, geure etxekoa bezin garbia billatuko degu.

Arritzekoa bada ere, arritu bear ez giñana, oraindik geiago esan nezake: Müren eriritian Schilthorn mendira joan giñanean, bi milla metrotik gora ere, konturatu giñan, bidetxiurretan, papelerak jarriak zeudela, pape-rak lurrera ez jautzeko.

Lorentzako duen maitasuna berri, paregabea da. Sarri bertako egutegi ederretan ikusi izan ditugun bezelakoa da.

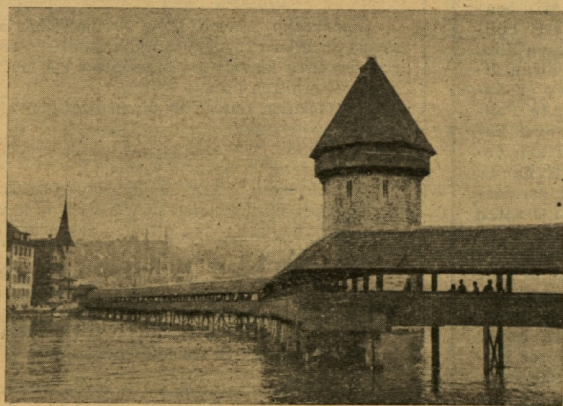
Interlakengo kaleetako jardinetan, denbora pasa, usoeri ez-ezik, ormatxorieri eta belatxingeri ogia eman zezake jaketako. Eiza kontuan eibartarren pekatuak ez baita ezagutzen. Au sinistu ezin duten zenbait eibartarri, erakutsi izan diet metro bat baño urreragotik nere eskuz ateratako argazkiak, ormatxori (kurriloia), karnaba eta beleri. Izan ere, suizarren-tzat, zibilizazioa au ere bada, eta ez bakarrik erlojuak egitea.

Orain bost urte, Alpes-etara lenengo aldiz egin nuan jira aretan, iduritu zitzaidanik atsegi-netakoa izan zan, Savoia-ko etxeen txukuntasuna. Helvetian ere berdin da. Etxe berriak ere, bertako chalet erara apain egi-

niak dirala. Ostatu eta parado-rak berriz zer esanik ere ez, eta mendiko errefujioak berdin. Provenza aldean ere arkitzen ez-tana. Izan ere, Provenzakoa ja-torritzko etxeak oso itxusiak eta pobreak dira. Orregaitik edo ez dute gorde bertako era. Savoa-koak bikain gordetzen dituzte beren jatorritzko berezitasunak. Etxe berriak ere, beren moder-nutasunaren barnean, zaarren

tsi? Zertako ez egin etxe be-rriak ere, beren modernutasuna-ren barnean, bertako arkitektu-raren erara? Orretan, arkitek-toak eta agintariak dute itza, eta turismoko alkarteak aku-lluari eragin bearra.

Maiz, etxe batek, molderik berezienak naioka ditu emengo giroan sartzeko. Oiek lirake ate-buruak, egalak, armorak, lata edo trabesak, ostiko ta abar.

Luzerna'ko zubi zarra

antzerako estiluz egiñak daude.

Emen, kontu orretan anarkia oso degu. An zear nenbillela ere Itzieren kamiño kontran para-dortzat egin duten kajoi zarrarekin eta Mutrikuko atxikoria, paketearekin gogoratzen nin-tzan.

Nik ez dakit atxikoria pakete ura egin zuan arkitektoak, bere «lana» bukatuta ikusi zuanen, nola etzuan bere burua bota go-rengo bizitzatik.

Tira, oraindik, norbaitek bera an bizitzeko oien antzerako ka-joiak egiten dituean, ezta ezer, orrela erretratatzan bai du bere burua. Baña erritxo batean paradordu ostatu bezela ori egiteak ezta parkamenik mere-zi.

Euskalerrria ikustera datorren turistak, bertako tipismoa arki-tu nai du. Alpes-era dijoanek angoa bezela. Eta ez, gutxi-ente duan lekuan Texas-eko ka-joi bat. Suizarrak eta Prantzia-ko savoiarrak guk baño ezpe-rientzia geiago dute turismoaren gañean eta ez dute egiten orre-lako astakeririk. Bertara dijoaz-tenak Alpes-etako giroa arki-tzen dute eta ez beste. Eta guk zergaitik ez Euskalerrria eraku-

Detalle txiki batzuek asko esan nai dute jatorritzko bidetik ja-rraitzeko.

Suizako aintzira guziak di-tuzte eskursiñoak egiteko bapo-rezko erakuntzak. Oieri eske-rrak, turismoa askoz ere geia-go baliatzen dute. Beren geltoki eta ordu jakiniak dituzte, eta jende askok bialatzen du. Ga-ñera, eskerrak orri, bestelango trafikoa arintzen du. Bestela kamiñoak beteagoak ibiliko zi-ran, eta baita trenak ere.

Bizkai ta Gipuzkoak orren itxas zabalaren jabe izanik, bear bada ez gera naioka baliat-zen. Gure itxasertzetan orren-beste erri dirala, tren ez edo au-tobusez bialatzeko aukerarik gabe, oraindik ez degu orrela-korik asmatu. Donostiatik Pa-sairakoa bakarrik degu. Bera ere jarri berri txamar.

Orretariko itxas trabesiak an-tolatuko balira, turismoa gei-tzeko bide bat litzake. Bide ego-kia, zenbait errirei ere, trenekin eta autobusekin oker daudela-rik, beren bizi moldeak ere az-kartzeko.

Gure artean ere, nork ez luke naioka uran aldetik gure itxas bazterraren egalak ezagutzea? Zenbat arrotz ez lirake etorriko

GURE KONTRAKO LIBURU BILLA

JARRAI DEZADAN EGAÑAKIN

Onek pobrea Euskalerrrian nola bizi zan agertu zuan baita ere. Egañak zion gure artean mixeri gorrik etzala. Sanchez Silva andaluzaz zan eta ederki oso esan zion gure gazteiztarrak, Euskale-rriko nekazariak, etzituztela beñiere egingo Andaluziko nekazari anarkistak egiten ari ziran sualdiak eta oker beltzak.

Baño Egañak zintzo-zintzo, batere malizirik gabe gai onetaz esandakoak Sanchez Silva bezelako señorito andaluz aiengandik burla besterik etzuan ekartzen. Egañak gure bizitzaren berri ondo zekien, baño makiñabat iseka entzun bear izan zuan. Malizirik batere etzuan izan onetan. Gizon izaki. Gaurko zenbait señoritok lengo lepotik daukatela burua, esango genuke.

«Euskaldun mutillak —zion baita ere Egañak— soldatutzara ez joateko daukaten eskubide orrek ez du esan nai bear danian guk gure laguntza ematen ez degunik. Las Navas'en euskaldun mutillak ez al ziran izan gudaldi ura erabaki zutenak? Pavia'n ez al zan berdin gertatu? Sevilla moruari kendu zitzaizenean ez al giñan an euskaldunak?».

«Sanchez Silva jauna, aztuta al zaude Juan de Urbiete, Elkano eta Okendo'kin? Bai: oek entzutean irriparez ikusten zaitut, esa-naz bezela: Arrapatu zaitut. Zeorrek aitortzen dezu zuen muti-llak armetan ibilli dirala. Baño nik erantzuten dizut. Bai, baño gure gudaritza Fuero legez egiten zan, eta Fuero agindu au ez du beñiere Euskalerrriak ukatu».

«Afrika'ko gerran, Santo Domingo'n bertan berdin jokatu gen-duan, eta kontu izan berriz ere orrelakoren bat gertatuko balitz, Lersundi jeneralarekin edo onen beste antzeko batekin aurren-aurren ibiliko lirakela gure mutillak».

Beste au ere esan zuan Egañak:

«Euskaldunak ez dira berekoiak, ez dute bere atsegiña baka-rrik nai, baizik baita ere, bere anaiena, eta bere anai abek ez di-tuzte iñoiz ere utzi, laguntasuna bear izan dutenean».

Orduan, Euskalerrria Naparruakin batean, biak, bost egun milla habitante'ra etziran irixten. Asturiano batek, Canga Argüelles ix-tori egilleak liburu batian Egañaren esanari oso ondo zetorkiona azaldua zeukan.

Alegia, Napoleon'en kontrako gerran, etzala izan pamily bat ere ez Euskalerrrian eta ezda ere Naparroan boluntario bat men-dian etzaukana. Ez ori bakarrik, Euskalerrriak eta Naparroak ba-kar-bakarrik Españiiko nazio osoak baño geiago eduki zituztela mutillak armetan gerra orretan.

Au egia izanik, esan al-zitekean eskaldunak berekoiak zirala?

«Bai, Sanchez Silva jauna. Zuk gurekiko borondate izan ditek-en txarrena daukazu. Zuk esan zenduan ementxe lengo batean. Ma-drilgo liburutegi danak errebitatzan ari izñala gure kontrako li-buru billa», bota zion Egañak.

Fede txararren aurka gaitza da benetan.

JOSE DE ARTECHE

edertasun orren aukera izatera? Turistak, bazterrak ondo ikus-teko eta ondo ezagutzeko erosotasuna beardu. Eta turistentzat izan ditzakean erosotasun ori,

erritarrentzat ere, geienetan, on-gi etortzen da. Aurrerapenak beti dira onak.

J. San Martin

Berna'ko erloju apaitua

GURE KONTSEJUA DA

ZOAZ Anjelita Martínez'era BITXITEGIA

Au da euskaldunen etxea. Bertan arkituko dituzu salgai merkeak eta ballo ta iraupen aundikoak.

Plaza de Guipúzcoa, 11

SAN SEBASTIAN

"ZERUKO ARGIA" - Oquendo, 22 - SAN SEBASTIAN

FRANQUEO CONCERTADO N.º 37 - 21